

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 – ΑΟΘ

Συμπληρωματικές Σημειώσεις

Ακολουθεί θεωρία που θα μας βοηθήσει για την κατανόηση της άσκησης του 1^{ου} Κεφαλαίου.

Τι είναι και ποιοι είναι οι παραγωγικοί συντελεστές ; (Σύντομη Εξήγηση)

Παραγωγικοί Συντελεστές : Είναι τα στοιχεία που συντελούν στην παραγωγική διαδικασία.

- 1) **Εργασία** : Η εργασία είναι η καταβολή της ανθρώπινης προσπάθειας, σωματικής και πνευματικής, για την παραγωγή ενός αγαθού. (π.χ. ο οικοδόμος στην οικοδομή που χτίζει σπίτι για να έχουν να ζήσουν άλλοι.)
Όλοι οι εργαζόμενοι στις οικονομίες, χρησιμοποιούν τις γνώσεις τους (σχολείο, πανεπιστήμιο) στην παραγωγή. Το σύνολο γνώσεων / ικανοτήτων λέγεται **ανθρώπινο κεφάλαιο**.
- 2) **Έδαφος ή Γη** : Είναι η γεωγραφική έκταση, επιφάνεια γης, θάλασσες, λίμνες κ.α. Γενικά το έδαφος που χρησιμεύει στην παραγωγική διαδικασία. (π.χ. το έδαφος, πάνω στο οποίο είναι χτισμένο ένα εργοστάσιο το οποίο φτιάχνει/παράγει παπούτσια)
Επίσης, η Γη πάνω στην οποία καλλιεργούνται τρόφιμα αποτελεί παραγωγικό συντελεστή.
- 3) **Κεφάλαιο** : Είναι τα προϊόντα (κυρίως μηχανήματα) που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία. (π.χ. Τα μηχανήματα που χρησιμοποιούνται στη συγκομιδή ή και στην παραγωγή των παπουτσιών είναι το Κεφάλαιο).

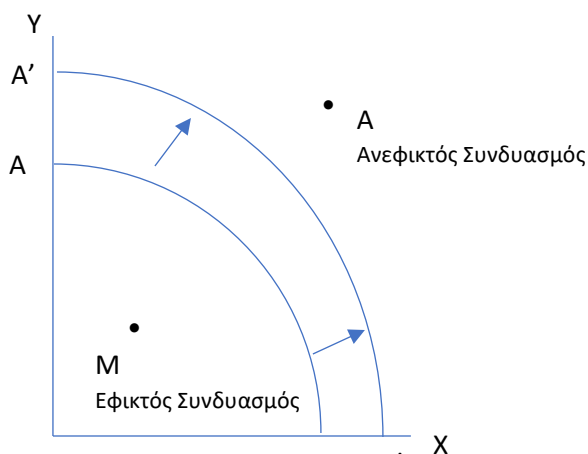
Προσοχή : Και οι 3 παραπάνω παραγωγικοί συντελεστές χαρακτηρίζονται ως «εν δυνάμει» όταν δεν χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία. (π.χ. ένας άνεργος πολίτης, είναι «εν δυνάμει» συντελεστής παραγωγής, καθώς δεν παράγει αυτή τη στιγμή, αλλά είναι έτοιμος και θα μπορούσε να παράγει εάν είχε εργασία. Το ίδιο ισχύει και για το Κεφάλαιο, και για τη Γη, όπως ένα ακαλλιέργητο χωράφι)
- 4) Υπάρχει και ο τέταρτος αμφιλεγόμενος παραγωγικός συντελεστής, η επιχειρηματικότητα.
Η επιχειρηματικότητα, είναι η ικανότητα ορισμένων ανθρώπων να διαβλέπουν κέρδος σε οικονομικές δραστηριότητες και να αναλαμβάνουν να συνδυάσουν τους 3 παραπάνω παραγωγικούς συντελεστές για να γίνει η παραγωγή.

Στο πρώτο κεφάλαιο η άσκηση που μαθαίνουμε είναι η επίλυση της : «Καμπύλης Παραγωγικών Δυνατοτήτων» ή αλλιώς ΚΠΔ.

i) Η Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων (ΚΠΔ)

- Ορισμός ΚΠΔ : Η ΚΠΔ δείχνει τις μεγαλύτερες ποσότητες ενός προϊόντος που είναι δυνατό να παραχθούν σε μια οικονομία για κάθε δεδομένη ποσότητα του άλλου προϊόντος.
 - Τα όρια των παραγωγικών δυνατοτήτων προσδιορίζονται :
 - A. Από την ποσότητα των παραγωγικών συντελεστών.
 - B. Από τη τεχνολογία.
 - C. Απεικονίζονται διαγραμματικά από την ΚΠΔ.
 - Για την κατασκευή της ΚΠΔ θέτουμε τις εξής υποθέσεις :
 - A. Η οικονομία χρησιμοποιεί όλους τους **παραγωγικούς συντελεστές** που έχει αποδοτικά (ορθολογικά / **στο μέγιστο**).
 - B. Η τεχνολογία της παραγωγής είναι **δεδομένη**.
 - C. Η οικονομία μας παράγει μόνο **2** προϊόντα (ψωμί & όπλα).
 - Εφικτός συνδυασμός : Εφικτοί είναι οι συνδυασμοί που βρίσκονται :
 - A. Αριστερά της ΚΠΔ.
 - B. Μπορούν να παραχθούν.
 - C. Για την παραγωγή τους δεν γίνεται πλήρης αξιοποίηση των παραγωγικών συντελεστών, δηλαδή οι παραγωγικοί συντελεστές υποαπασχολούνται.
 - Ανέφικτος συνδυασμός :
 - A. Βρίσκονται δεξιά της ΚΠΔ.
 - B. Δεν μπορούν να παραχθούν, βρίσκονται εκτός των παραγωγικών δυνατοτήτων της οικονομίας.
 - C. Δεν επαρκούν οι παραγωγικοί συντελεστές και η τεχνολογία για την παραγωγή τους.
- Για να παραχθούν αυτοί οι συνδυασμοί, χρειάζεται :
- i. Να αυξηθούν οι παραγωγικοί συντελεστές ή
 - ii. Να βελτιωθεί η τεχνολογία ή
 - iii. Να υπάρξει ταυτόχρονη μεταβολή και των 2.

- Τότε, η ΚΠΔ μετατοπίζεται ολόκληρη προς τα δεξιά => Οικονομική Ανάπτυξη.

Παρατηρήσεις για τη λύση ασκήσεων :

- Η μορφή της ΚΠΔ εξαρτάται από το Κόστος Ευκαιρίας (ΚΕ) των αγαθών.
- Υπάρχουν οι εξής περιπτώσεις :
 - A. Η ΚΠΔ να είναι κοίλη ως προς την αρχή των αξόνων (επειδή το ΚΕ συνεχώς αυξάνεται).
 - B. Η ΚΠΔ να είναι κυρτή ως προς την αρχή των αξόνων (επειδή το ΚΕ συνεχώς μειώνεται).
 - C. Η ΚΠΔ να είναι ευθεία (επειδή το ΚΕ είναι σταθερό).
 - D. Η ΚΠΔ να είναι σύνθετης μορφής (συνδυασμός των παραπάνω 3 περιπτώσεων).

ii) Η έννοια του κόστους

1) Η έννοια του πραγματικού κόστους

- Τα οικονομικά αγαθά βρίσκονται σε στενότητα εξαιτίας της στενότητας των παραγωγικών συντελεστών.
- Οι ποσότητες κάθε αγαθού που μπορεί μια οικονομία να παράγει είναι περιορισμένες, άρα αν θελήσει να αυξήσει τη ποσότητα ενός αγαθού, πρέπει να μειώσει τη ποσότητα κάποιου άλλου.
- Η παραγωγή κάποιου αγαθού σημαίνει θυσία των άλλων, που θα μπορούσαν να παραχθούν με τους ίδιους παραγωγικούς συντελεστές, αυτό ονομάζεται εναλλακτικό κόστος ή **Κόστος Ευκαιρίας (ΚΕ)**.

2) Υπολογισμός του Κόστους Ευκαιρίας.

- Έστω ότι θέλουμε να υπολογίσουμε το ΚΕ του αγαθού X, σε όρους του αγαθού Y.

$$\text{Κόστος Ευκαιρίας του X} = \text{ΚΕ}_X = \text{ΚΕ}_{X \rightarrow Y} = \frac{\Delta Y \text{ (μεταβολή του θυσιάζόμενου αγαθού)}}{\Delta X \text{ (μεταβολή του παραγόμενου αγαθού)}}$$

- 3) Το κατά μονάδα κόστος ενός αγαθού δεν παραμένει σταθερό αλλά μεταβάλλεται (συνήθως αυξάνεται μεταξύ των διάφορων συνδυασμών). Αυτό συμβαίνει επειδή οι παραγωγικοί συντελεστές δεν είναι όλοι το ίδιο κατάλληλοι για την παραγωγή των

διάφορων αγαθών, γι' αυτό για να είμαστε αποδοτικοί στη χρήση των παραγωγικών συντελεστών πρέπει πρώτα να αποδεσμεύσουμε τους πιο κατάλληλους παραγωγικούς συντελεστές για την παραγωγή του άλλου αγαθού και μετά να στραφούμε στους λιγότερο κατάλληλους.

4) Σχέση πραγματικού και χρηματικού κόστους

- Το χρηματικό κόστος δεν είναι παρά το πραγματικό κόστος εκφραζόμενο σε χρήμα και όχι σε όρους άλλους προϊόντος.

Η Έννοια του Κόστους

Για τους περισσότερους ανθρώπους ΚΟΣΤΟΣ σημαίνει πληρωμή ενός χρηματικού ποσού. Όμως, στα οικονομικά έχουμε και έναν διαφορετικό ορισμό.

Τα οικονομικά αγαθά, όπως αναφέρεται στο Κεφάλαιο 1, όπως και οι συντελεστές που τα παράγουν, βρίσκονται σε στενότητα (έλλειψη). Αυτό σημαίνει ότι, αν μια οικονομία θελήσει να αυξήσει την ποσότητα ενός αγαθού, πρέπει να μειώσει την ποσότητα κάποιου άλλου αγαθού.

Δηλαδή, η παραγωγή κάποιου αγαθού σημαίνει και θυσία των άλλων που θα μπορούσαν να παραχθούν με τους ίδιους παραγωγικούς συντελεστές. Αυτή είναι και η πραγματική έννοια του κόστους. Το πραγματικό κόστος (**Κόστος Ευκαιρίας**), ενός αγαθού είναι τα άλλα αγαθά που θυσιάστηκαν για την παραγωγή του.

Στην ΚΠΔ, το Κόστος Ευκαιρίας (ή ΚΕ) δεν είναι παντού το ίδιο.

Από την άσκηση που είδαμε στο μάθημα, φαίνεται καθαρά ότι το κόστος υπολογίζεται μεταξύ 2 συνεχόμενων συνδυασμών ποσοτήτων που μας δίνει η άσκηση.

Το ΚΕ όχι μόνο ΔΕΝ είναι το ίδιο, αλλά συνήθως είναι και **αυξανόμενο**. Αυτό συμβαίνει, επειδή, οι συντελεστές της παραγωγής δεν είναι εξίσου κατάλληλοι για την παραγωγή όλων των αγαθών.

Καθώς αυξάνεται η παραγωγή ενός αγαθού (π.χ. όπλων), αποσπώνται παραγωγικοί συντελεστές από την παραγωγή άλλων αγαθών (π.χ. ψωμιού) οι οποίοι όμως είναι όλο και λιγότερο κατάλληλοι για την παραγωγή του πιο πάνω αγαθού (όπλων). Απαιτούνται, δηλαδή, ολοένα και περισσότερες μονάδες από τα άλλα αγαθά για τη παραγωγή κάθε επιπλέον μονάδας όπλων, δηλαδή το ΚΕ είναι αυξανόμενο.